

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annotationes Ioannis Bugenhagij Pomerani in decem epistolas Pauli

Bugenhagen, Johannes

Basileae, 1524

VD16 B 9232

Capvt IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36165

IN EPI. PAULI AD EPHES. 12

gnitionis spiritualis uobis desit, ut crescatis in uirum perfectum &c. ut infra dicemus.

Ei uero.

Non frustrabimur nostris uotis, qui patrem habemus omnipotentem, qui potest supra modum prestare quæ petimus, & priusquàm petimus &c. Vnde dominus in Luca: Vos cum sitis mali &c. Iuxta uim suã ^{ra: 11} qua ipse agit in nobis, ne quid in hac gratia nostro conatui adscribamus, quoniam ipsius solius est gloria, nostra autem gratiarum actio.

Sit gloria in ecclesia.

Sicut omnis salus descendit à deo ad nos per Christum, ita rursus omnis gloria ascendit ad deum à nobis per Christum.

Seculi seculorum.

Id est illius seculi, quod succedentibus perpetuo seculis nūquã habebit finē. Ista periphrasi Hebræi uulgo exprimūt æternitatē, sicut sæpe uides in sacris literis.

CAPVT IIII.

Post tanta fidei mysteria, Paræneses morum, ut solet, admonens ut sancte uiuant, qui tam sancta uocatione à deo honorati sunt 1. Thessa. 4. Non uocauit nos deus in immundiciam, sed in sanctificationem.

b 4

ANNOT. IOANNIS POMERANI

Nemo plā- Supra cap. 2. Ipsius sumus opus &c. Et ut hoc agat,
tat bonā ar primum omnium morum Christianorum tangit ca-
borē, ut ma put, scilicet ut seruetur in mansuetudine charitatis
los pferat unitas spiritus: unum enim corpus non nisi uno spiritu
fructus. regi potest, & uiuificari, & præterea omnia. Vnde
Christiani sumus, unitate nobis commendantur, unū
(inquit) corpus &c. Hanc unitatē rescindunt qui se-
lectis operibus nouas religiones instituunt, qui doctri-
nis humanis & uarijs ab unica & germana Christi
doctrina deficiunt. Vnde natæ sunt superstitiones, se-
ctæ, hæreses, per quæ dum quisque se alijs præfert dia-
bolica superbia, Christi in totum fides extinguitur, si-
cut factum uidemus. Talia apud Corinthios cepe-
rant, quibus scribit Paulus 1. ad Corinthios 1. Obse-
cro uos fratres &c. Vnitatem ergo spiritus unitas do-
ctrinæ consequitur, per quam crescimus in agnitio-
nem Christi, donec fiamus uiri perfecti, ut non am-
plius simus pueri &c. Porro huic unitati nihil offi-
cit, quod alij alijs insigniti sunt à spiritu sancti donis.
Nam hæc nihil aliud sunt, quàm ministeria unitatis
ædificandæ: quibus si prodes ecclesiæ, recte ea habes,
& augentur tibi, non solum dona hæc, sed & gra-
tia. Si uero non prodes ecclesiæ per hæc, sed negli-
gis donum quod tibi datum est, uel abuteris eo in
tuam superbiam, lucrum, aut etiam in proximi scan-
dalum,

ad alium, non recte habes, & auferetur iusto dei iudicio à te & gratia & donum. Sic enim habes in euangelio: Matt. 24.
 Omni habenti dabitur, & abundabit: ab eo autē qui non habet, & quod uidetur habere auferetur ab eo. Hæc ita expressit Paulus, 1. ad Corin. 12. Unicuique data spiritus manifestatio ad utilitatem non suam, sed ecclesiæ, alij datur per spiritum &c. Vbi dicitur, spiritus diuidit singulis pro ut uult. Hinc autem quod unicuique datur gratia iuxta mensuram donationis Christi: ergo Christus & spiritus sanctus unum operantur, & unius sunt uoluntatis. Hinc fit ut quidam facti sunt à Christo apostoli, qui mitterentur in omnem terram: Quidam prophete, id est, scripturæ interpretes: Quidam Euangelistæ, id est apostolorum ministri, & uerbi. Vbi apostoli non sunt præcones: quidam pastores, id est, episcopi in singulis ciuitatibus: quidam doctores, id est, qui fideliter docent ab alijs accepta. Ut cumq; ista distinxeris, ministri uerbi dei significantur ita clare, ut nemo aliter intelligere possit. Nam additur ad instaurationem sanctorum &c. ut non putent se hic comprehensos, qui natura ecclesiæ utilitate solis inflatur nominibus & titulis. Hæc dicit Paulus de unitate ecclesiæ, & de uarijs donis eius. Verum obiter quedam alicubi interserit, quæ scorsum uidebimus.

Apostoli
 prophete
 Euangelistæ
 Apo
 Pastores

ANNOTAT. IOANN. POMERANI.
Captiuam duxit captiuitatem,

Exposuimus in Psal. 67. & propter hanc particulam non citat Paulus hunc locum, sed propter hanc quæ sequitur, Dedit dona hominibus. Dona sunt illa quæ supra diximus. Verum occasione huius citationis, in qua dicitur, cum ascēdisset in altum, interserit hoc. Ceterum istud, ascendit &c. nullius iustitia accepta est coram deo, nisi illius qui ad nos iustificandos descendit, sic Ioan. 3. Nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo, filius hominis qui est in cœlo. Luce ultimo: Oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam. ut impleret, inquit, omnia. qui à resurrectione dixit: Data est mihi potestas omnis in cœlo & in terra.

In uirum perfectum.

Hæc quidam retulerunt ad quantitatem, & ætatem resurgentium corporum in nouissimo die, quod scilicet resurrecturi simus ea ætate, qua mortuus est Christus. Sed pudet refellere tam manifestatum errorem huius textus non intellecti, cum tamen apertissime dicat de doctrina, qua crescimus ad perfectionem cognitionis Christi, siue qua crescimus plene in Christum, ut tandē nihil tribuamus externis rebus, quemadmodū dum adhuc paruuli quibusdā operibus, & ceremonijs manu ducuntur (Lex enim pædagogus est in

Gal: 3

IN EPIST. PAULI AD EPHE. 14

Christum) sed plane, & plena fide agnoscamus solum
Christum nostram esse salutem, eò dum ueneris, in ui-
rum euasisti perfectū &c. Attende hic, quod multa
astutia doctrinæ hominum hanc edificationem & per-
fectionem nituntur impedire &c.

Veritatem.

Hebraico more fidem adpellat. Elegans ergo con-
nexio est, ueritatē sectantes in charitate. Veritas, sana
doctrina & fides idē sunt, quarū fructus est charitas.

Veritas
sana doctrina
fides

In quo totum corpus.

Sicut spiritus uitalis defluit in omnia membra, non
æque, sed pro mēbri mēsurā, & utilitate &c. Metha-
phoram membrorum corporis & capitis lege elegan-
tissime descriptam, 1. ad Corinth. 12.

Hoc itaq; dico &c.

Redit ad id quod instituit in principio huius capituli,
ut spiritu renouati in nouitate uitæ ambulemus.

In uanitate.

Vide quæ portenta impietatis illic sint, ubi uerbi il-
luminatio non est, sicut legis ad Rhoma. 1. Ipietatis
pœna cecitas est, cecitatis fructus est obstinatio & se-
curitas. Esaiæ 28. Percussimus fœdus cum morte &c.
& 30. Cesset à facie &c.

Veritas in Iesu.

ANNOT. IOANNIS POMERANI

Omnia ueteris hominis sunt falsitas, mendacium, uanitas, cæcitas, infidelitas: quibus omnibus ueritas Iesu opponitur, quæ non solū in uerbis, sed & in factis quæ Christi deiq; sunt intelligenda est, unde supra ueritatem sectantes in charitate. Ioann. 3. Qui autem facit ueritatem &c. *uult in hunc*

Veritatis.

Addit, contra iustitiam & sanctitatem uanitatis, & hypocriticæ fidei & speciose superstitionis. Veritatē enim suo more fidem adpellat & dei cognitionem.

Et ne spiritum sanctū contristetis.

Tam in uobis, quàm in auditoribus. Solēt enim pie mentes dolere, si turpia audierint, in quorum cordibus habitator est spiritus ille dei. Scriptura adfectus humanos deo tribuit: non enim aliter nobis loqui potest. Si-

Ex abundantia cordis in parabola Lucæ 15. sic rursus dolere de peccatis os loquitur nostris. Hæc enim odit, Gen. 6. Videns deus quod tur. Si uis multa malicia hominum &c. Satis ista admonitione negare te turpibus deterret &c.

turpē, facis

deū menda

cem. qualis

fons. talis

agua.

Obsignati.

Supra cap. 1. Sed quid est quod addit, in diem redemptionis? id est, usq; ad eum diem in qua plena accepta hereditate plene redimemini. id est, in diem aduen-

IN EPIST. PAULI AD EPHES. 15

tus Christi, ad Rhoma. 8. Ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum dei, expectantes redemptionem corporis nostri.

CAPVT V.

IMitatores dei. Hoc exponitur Matth. 5. Vt non solum amicos, sed & inimicos beneficio adficiamus, ut inquit: Sitis filij patris uestri qui in caelis est, qui solem suum &c. Et addit Paulus summum illud charitatis exemplar dicens, quemadmodum & Christus.

Oblationem.

Post hanc unam Christi oblationem, iam non amplius est oblatio pro peccatis. Hæc enim in æternum sanctificat, ut est in epistola, ad Heb. Christus seipsum tradidit. & Pater tradidit eum, ad Rho. 8. Obtulit se & oblatum est, Esaia 53. Quid ergo trepidamus, pro quibus tantum precium persolutum est? Sed hoc agit Paulus, ut charitatē rependamus in fratres, qui tanta charitate & liberati, & filij dei facti sumus.

In odorem bonæ fragrantia.

Adludit ad oblationem, & incensa, quæ olim fiebāt in templo siue in tabernaculo Moysi.

Ne nominetur &c.

Pius enim homo talia non dicit, & neq; libenter au-